

در نمایشگاه محصولات سالم و ارگانیک یادآوری شد:

شهر سالم در گرو غذای سالم

مهندس نرجس بهشتیان

در هر کشوری سلامت و امنیت غذایی علاوه بر تاثیرات اقتصادی از لحاظ استراتژیکی نیز حائز اهمیت است. در تمام کشورها وزارت کشاورزی متولی تمامی امور مربوط به این بخش است. به طور کلی در این وزارتخانه سعی می‌شود تا کیفیت فدای کمیت نشود. شاید در سال‌های آغازین انقلاب سبز، تولیدکنندگان و دولتمردان به تولید و بازدهی بیشتر با هر ابزاری می‌اندیشیدند اما تاثیرات و تبعات کاربرد کودها، سموم و هورمون‌های شیمیایی بر سلامت انسان، دام و خاک موجب شد تا حد مجاز استفاده از هر یک از این مواد تعیین شود. به هر حال این حق طبیعی هر مصرف‌کننده‌ای است که در ازای پرداخت هزینه، از محصولی سالم استفاده کند. متأسفانه، کسب سود بیشتر از سوی برخی تولیدکنندگان ایرانی موجب شده است استفاده بی‌رویه از کود، سموم، آفت کش و غیره (اکثراً قوی با دوره کارنس بالا) رواج یافته و حتی در مواردی افزایش غیرمجاز داشته باشد و علاوه بر بهره‌کشی بیش از اندازه از سرمایه ملی آب و خاک، سلامتی مردم را نیز به مخاطره بیندازد.

بر همین اساس و به منظور جلوگیری از مصرف بی‌رویه کود و سموم، وزارت جهاد کشاورزی قوانین و راهکارهایی، هرچند ناکافی، ارائه کرده است اما عدم کنترل و نظارت دقیق باعث شده تا مقدار مواد نگهدارنده، سموم و بالاخص کودها بسیار بالاتر از حد مجاز در مواد غذایی و گیاهان وجود داشته باشد. در این میان سازمان‌های دولتی و شهرداری تهران با توجه به وجود اراضی، باغ‌ها و مراتع پاک در سطح وسیع، وجود محصولات سالم و طبیعی، دامنه بسیار پایین استفاده از مواد شیمیایی در کشور، پتانسیل‌های فراوان و توان بالقوه کشاورزی کشور در زمینه تولید محصولات سالم و ارگانیک در اقدامی ستودنی تصمیم به برپایی جشنواره محصولات سالم گرفت تا با ارتقای دانش

عموم، ضمن ترغیب مردم نسبت به خرید محصولات استاندارد و سالم، تولید این گونه محصولات را نیز را افزایش دهد.

برگزاری اولین جشنواره معرفی محصولات کشاورزی سالم و ارگانیک

این جشنواره که برای نخستین بار، به معرفی محصولات کشاورزی سالم و ارگانیک در کشور می‌پرداخت به همت سازمان میادین میوه و تره‌بار شهرداری تهران و با مشارکت و همکاری سازمان‌های دولتی و غیردولتی، انجمن‌های علمی، تشکلهای و تولیدکنندگان فعال در زمینه تولید محصولات کشاورزی ارگانیک کشور از جمله؛ وزارت جهاد کشاورزی، انجمن ارگانیک، سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، انجمن خبرگان کشاورزی، انجمن کشاورزی بوم‌شناختی دانشگاه شهید بهشتی، و... در تاریخ ۸ تا ۱۴ آذر ماه سال ۱۳۸۸، در

چنانچه استفاده از سم و کود بر اساس آزمایشات علمی و سنجش نیاز خاک صورت پذیرد آنگاه زمین، محصول و مردم سالم خواهند ماند

باقی مانده آفت کش، عناصر، فلزات و سموم و ماحصل اعمال مدیریت های خوب تولید، مطابق یک سری برنامه های مشخصی مانند IPM, HACCP, GAP هستند. با اجرای این برنامه ها ضمن حفظ محیط زیست و سلامت محصول به شاخص های استاندارد تولید، مبتنی بر مدیریت صحیح استفاده از نهاده ها نیز، توجه می شود.

۳- محصولات طبیعی (Natural products)
محصولاتی که عاری از بقایای مواد شیمیایی مصنوعی بوده و حاصل تولید در مناطق طبیعی و دست نخورده (از نظر ورود تکنولوژی بیرونی) مانند مراتع، جنگل ها، دیمزارها و یا مزارع مشخصی هستند این محصولات به دلیل شرایط خاص اقلیم و اکولوژی منطقه در طول سالهای مدید و به صورت سنتی، در تولید آنها از هیچ گونه نهاده های شیمیایی استفاده نشده است.

۴- معرفی عوامل و نهاده های غیر شیمیایی:
شامل مواد، ابزار، عوامل، نهاده ها، تکنولوژی ها و دستگاه هایی بود که به عنوان مواد و عوامل جایگزین غیر شیمیایی در تولید محصول سالم و ارگانیک از آنها استفاده می شد مانند عوامل بیولوژیک.

۵ - محصولات تخصصی و علمی نمایشگاه: غرفه محصولات تخصصی و علمی نیز به طور خاص به ارایه نشریات، مجلات، بروشورهای تخصصی می پرداخت و به برگزاری نشست های تخصصی با حضور صاحب نظران، متخصصان و اساتید و معرفی محصولات و غرفه های معرفی فعالیت های انجمن ها و موسسات علمی در کشاورزی می پرداخت.

گفتنی است در مراسم افتتاحیه این جشنواره، ابتدا دکتر عفتی، دبیر جشنواره به معرفی جشنواره پرداخت، سپس مهندس صفایی، مدیر عامل سازمان میادین میوه و تره بار، ضمن خیر مقدم در مورد اهداف و سیاست های حوزه سازمان میوه و تره بار و فرآورده های کشاورزی شهرداری تهران در کشاورزی ارگانیک توضیح داد. «سیاست های کلان شهرداری در حوزه سلامت» از دیگر موضوعاتی بود که توسط دکتر

محل دایمی نمایشگاه های تخصصی شهرداری تهران، واقع در بوستان گفتگو برگزار شد و در دو قالب «نمایشگاهی» و «همایش علمی» به کار خود ادامه داد.

۱- نمایشگاه: در این نمایشگاه که از تاریخ ۸ تا ۱۴ آذرماه برپا بود به طور خاص به معرفی محصولات سالم و ارگانیک، تکنولوژی های مربوطه، انجمن ها و موسسات فعال و سایر فرآورده ها و خدمات فنی و تکنیک های مربوط به کشاورزی ارگانیک پرداخته شد.

۲- همایش علمی: همایش علمی یک روزه ای نیز، در تاریخ ۱۰ آذرماه در این جشنواره برگزار شد. موضوع همایش نیز، الزامات و مبانی توسعه کشاورزی ارگانیک و مدیریت سلامت در محصولات کشاورزی بود که با حضور مسوولین، اساتید، صاحب نظران، متخصصان ارگانیک و کشاورزان و سایر فعالان در این بخش در سطح کشور، مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

ویژگی محصولات ارائه شده در جشنواره

در این جشنواره محصولات کشاورزی ارائه شده به طور خاص،

شامل تولیداتی بود که در پرورش آنها ضمن بهرمندی از مدیریت های غیر شیمیایی و تکنولوژی های جایگزین مناسب و منطبق با محیط زیست، از کاربرد هر گونه مواد و نهاده های شیمیایی صنعتی نیز اجتناب شده بود این محصولات در ۳۵ غرفه و در ۵ موضوع، با مشخصات ذیل به ارایه در آمد:

۱- محصولات ارگانیک: محصولاتی که تولید، فرآوری، بسته بندی، نگهداری، حمل و نقل و عرضه آنها در بازار، تحت استاندارد و خاص است و در تولید آنها تمام شاخص های مدیریت استاندارد تولید، محیط زیست، بهداشت، سلامت و بهره وری رعایت شده است. این محصولات کیفیت و طعم طبیعی خوبی دارند و فاقد هر گونه مواد شیمیایی مصنوعی و باقی مانده عناصر و فلزات و مواد مضر می باشند.

۲- محصولات سالم: محصولات فاقد یا دارای حد مجاز

مصرف کننده
در هر شرایط،
با رضایت خاطر، خریدار
محصولی است
که به آن اطمینان دارد

کشاورزی ارگانیک چیست و چه الزاماتی برای عرضه محصولات سالم و ارگانیک در بازار وجود دارد؟

امروزه افزایش آگاهی مصرف کنندگان و افزایش گزارشات منتشره در خصوص تاثیرات سوء مواد و نهاده های شیمیایی بر سلامتی مصرف کنندگان و ایجاد بیماری های حاد و مزمن، اشتیاق آنان را به محصولات تولید شده در شرایط طبیعی بدون استفاده از انواع سموم و

کودهای شیمیایی افزایش داده است. در ابتدا چنین محصولاتی با عناوین متفاوتی که نشان از منشأ طبیعی نهاده های مصرف شده در آنها داشت، عرضه می شدند و بازار محدودی را به خود اختصاص می دادند اما با افزایش سطح آگاهی ها، این بازار رشد قابل توجهی را تجربه کرد به حدی که برنامه ریزان در جوامع صنعتی به منظور جلوگیری از تقلب، استانداردهایی را برای تولید، عرضه و برچسب زنی محصولات ارگانیک تدوین و ارایه کرده اند.

این برچسب نشان می دهد که محصول دارای ویژگی های خاصی مطابق با یک استاندارد بوده و تضمین کننده ایمنی، کیفیت، سلامت محصول، رعایت شاخص های محیط زیستی، اجتماعی و اقتصادی است. برچسب گذاری محصولات سالم و ارگانیک توسط یک سازمان مرجع بی طرف صورت می گیرد و این امر باید، مطابق استانداردهایی که در سراسر جهان توسط صدها سازمان گواهی کننده، کشاورزان مختلف، شرکت های تجاری، سازمان های غیردولتی و اخیراً دولتی شکل گرفته اند، صورت گیرد.

کلخورانی، معاونت خدمات شهرداری تهران مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

دکتر جهانسوز نیز، در این جشنواره به شرح برنامه های ملی توسعه کشاورزی ارگانیک در وزارت جهاد کشاورزی پرداخت. این مراسم با سخنرانی دکتر متین، دکتر کوچکی، دکتر لیاقتی، دکتر نهایندیان و مهندس ابراهیمی و مهندس غیبی و مهندس شریفی مقدم ادامه یافت و هر یک به ایراد سخنانی، مرتبط با موضوع جشنواره پرداختند.

در حاشیه مراسم، خبرنگار دام، کشت و صنعت نیز با تنی چند از تولید کنندگان محصولات ارگانیک به گفت و گو پرداخت که به اختصار تقدیم حضورتان می شود:

تالار گفت و گو آذرماه امسال، میزبان تولید کنندگان و فعالانی بود که اخلاق و وجدان را مقدم بر سود مالی دانسته و با تولید محصول سالم و حتی ارگانیک به مردم و جامعه خدمت می کنند. نمایشگاه در فضایی آرام با چیدمانی باز، نظر بازدید کنندگان را به خود جلب می کرد. غرفه داران که خود نیز، اکثراً سابقه فعالیت زیادی در این حوزه نداشتند با خرسندی از این جشنواره یاد کرده و آن را نویدبخش آینده ای خوب می دانستند.

محمد توکلی که چند غرفه را در اختیار داشت ضمن اشاره به این که سال ها رتبه اول تولید سیب زمینی در کشور را دارا بوده است، گفت: من با عملکرد ۱۰۱ تن در هکتار، که از میانگین جهانی هم بالاتر بود به این نتیجه رسیدم که وجدان راحت، بهتر از سود زیاد است. سال ها با استفاده از انواع کودهای شیمیایی و فشار به خاک محصول زیادی برداشت کردیم اما محصولات من از سلامت کافی برخوردار نبودند. حدود ۳ سال است که با خاک ورزی حفاظتی، استفاده به موقع از کود و سموم در مقدار مجاز و جایگزین کردن کودهای آلی به جای شیمیایی، محصولی سالم، استاندارد و قابل اعتماد را تولید و به هموطنان عرضه می کنم. درست است که عملکرد من به ۴۵ تن در هکتار کاهش یافته است اما افتخار می کنم در زمره اولین تولید کنندگان محصولات سالم و ارگانیک به جامعه اسلامی خدمت می کنم.

بر همین اساس؛ نماینده ی شرکت رب دلند نیز با تاکید بر این

نکته که مسلماً در تولید سالم، عملکرد کاهش می‌یابد اظهار داشت: هیچ چیز ارزش ندارد که سلامتی مردم را به مخاطره بیندازد در ضمن کیفیت سبب می‌شود مصرف‌کننده با رضایت خاطر در هر شرایط خریدار محصولی باشد که به آن اطمینان دارد. تولیدکنندگان عسل شرکت‌کننده در جشنواره هم بیان کردند عرضه محصولات سالم و خالص با قیمت بالا بهتر از قیمت پایین و کیفیت بد است. شرکت عسل اورامان، که عسل‌های تولیدشده در تنه درخت را به معرض نمایش و فروش گذاشته و بیشترین استقبال بازدیدکنندگان را دارا بود، افزود: با این که قیمت این عسل کیلویی ۵۰ هزار تومان است اما هموطنان بدلیل ارزش غذایی فراوان و کیفیت بالا، آن را خریداری می‌نمایند. جالب‌تر از همه حضور شرکت تعاونی مزرعه برنج سالم بود. با هیاهوی اخیر مبنی بر آلودگی برنج‌های وارداتی و به طور کلی طریقه نگهداری برنج، ورود اولین برنج IPM موجی از توجه و خوشنودی را در بین بازدیدکنندگان به وجود آورده بود.

شرکت‌های تولید و عرضه سموم کم خطر و آلی به خصوص نماینده شرکت بیوبیز آلمان که برای حضور در نمایشگاه به ایران سفر کرده بود نیز اظهار داشتند: زمین؛ سرمایه بدون جایگزین است و هیچ عاملی نمی‌تواند صدمه وارده به آن را توجیه کند. اگر بینش کشاورزان به این سطح برسد حتی در قبال دریافت مبلغ نیز، حاضر به خراب کردن زمین و خاک با مصرف اضافی کود، سموم و آفت‌کش نمی‌شوند. نماینده بیوبیز بیان کرد در همه جای دنیا قبل از مصرف کود یا سم، خاک و گیاه آزمایش می‌شود و پس از مشخص شدن نوع و میزان نیاز، کود یا سم تجویز می‌گردد بدین ترتیب زمین، محصول و مردم سالم می‌مانند.

نا گفته نماند در عین حالی که تولیدکنندگان باید خود را موظف به تولید محصولات سالم و بدون خطر بدانند در این میان شرکت‌های تولیدکننده خرما، پسته، انار و .. که به طور کلی از مواد شیمیایی

در تولیداتشان استفاده نمی‌کنند با بزرگنمایی بیش از حد، نسبت به دیگران درصد افزایش قیمت بودند.

اما سخنان مسوولان متولی جشنواره که در دو بخش نمایشگاه و همایش برگزار گشته بود از همه شنیدنی‌تر بود.

حسین صفایی، مدیر عامل سازمان میوه و تره بار و محصولات کشاورزی شهرداری تهران در این جشنواره اظهار داشت: محصولات ارایه شده در جشنواره، شامل تولیدات کشاورزی می‌شود که در تولید آنها از مدیریت‌های غیرشیمیایی و تکنولوژی‌های جایگزین مناسب و منطبق با محیط زیست استفاده شده و به سلامت و شرایط محلی و بومی آنها، بدون کاربرد مواد و نهاده‌های شیمیایی صنعتی، توجه شده است.

وی همچنین افزود: محصولات ارگانیک که برای تولید، فرآوری، بسته‌بندی، نگهداری، حمل و نقل و عرضه در بازار تحت شرایط خاصی هستند در تولید آنها تمام شاخص‌های مدیریت استاندارد تولید، محیط زیست، بهداشت، سلامت و بهره‌وری لحاظ شده است. این محصولات دارای کیفیت و طعم طبیعی بوده و فاقد هر گونه مواد شیمیایی مصنوعی و باقیمانده عناصر و فلزات و مواد مضر هستند.

صفایی در ادامه گفت: محصولات سالم، فاقد یا دارای حد مجاز باقی‌مانده آفت‌کش، عناصر، فلزات و سموم هستند و ماحصل اعمال مدیریت خوب تولید، مطابق یکسری برنامه‌ها مانند، GAP، IPM، HACCP می‌باشند.

برگزاری خوب این نمایشگاه یادآوری می‌کند که هر چند وزارت جهاد کشاورزی حیطة‌ای گسترده دارد و حجم فعالیت آن بالاست اما تنوع کاری شهرداری نیز، کم از آن ندارد، به طوری که با حجم کاری وسیع و فعالیت‌های متنوع، توجه به حق شهروندی و جامعه سالم، و سلامت مردم را نادیده نگرفته و برای آن برنامه‌ریزی می‌کند.

